

DCE/GN-ip Tanbreez-ip suliassaa ASN 2013-imeersoq pillugu tusarniaanermi akissuteqaataata nutarterneqarnera

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi-p
aamma GN – Pinngortitaleriffiup allakkiaat

Ulloq: 31 juuli 2020

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

PINNGORTITALERIFFIK
Grønlands Naturinstitut

Paasissutissat

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi-p
aamma GN – Pinngortitaleriffiup allakkiaat

Qulequtaq: DCE/GN-ip Tanbreez-ip suliassaa ASN 2013-imeersoq pillugu tusarniaanermi
Qulequttap immikkoortua: akissuteqaataata nutarterneqarnera

Allattoq(-tut): Peter Aastrup, Gert Asmund, Violeta Hansen, Yu Jia, Anders Mosbech
Sullissivik(-viit):

Suliassanut tunngatillugu
oqaaseqartoq: Kim Gustavson

DCE-mit oqaaseqaat: Vibeke Vestergaard Nielsen

Suliakkiisoq: Aatsitassaqarnermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, Namminersorlutik Oqartussat

Quppernerit: 6

DCE/GN-ip Tanbreez-ip suliassaa ASN 2013-imeersaq pillugu tusarniaanermi akissuteqaataata nutarterneqarnera

MR-ip 27. juuli 2020-mi oqarasuaatikkut ataatsimiinnermi DCE/GN qinnuigaa, DCE/GN-ip Tanbreez-ip ASN-iliaanik naliliinera nutarteqqullugu. ASN-imut nalunaarusiap tamanut ammasumik tusarniaassutigineqannginnerani, DCE/GN-ip Tanbreez-ip ASN-iliaa 2013-imeersaq naliliiffigaa.

Suliassaq, 2013-imi ASN-imut nalunaarusiami allaaserineqartoq naliliiffigeqqinneqassasoq isumaqatigiissutigineqarpoq. DCE/GN-ip nutarterinissamut tunngavissatut ingerlatseqatigiiffiup ASN-imi allaaserisai 2013-imeersut, tusarniaanermi iserfissiamut, uunga: <https://naalakkersuisut.gl/da/H%c3%b8ringer/Arkiv-over-h%c3%b8ringer/2013/Tanbreez> ilineqarsimasut kiisalu ASN-imi nutartikkami, 2014-imeersumi allaaserisat atorpai.

DCE/GN-ip naliliinera 2013-imeersaq aamma tusarniaanermut iserfissiamiippoq, isumaqatigiissutigineqarporlu DCE/GN-ip naliliinermini nutartikkani DCE/GN-ip naliliineranut 2013-imeersumut tapertatut suliarissagai.

Tamanna tunngavigalugu DCE/GN-ip allakkiami matumani:

1. DCE/GN-ip tusarniaanermi akissuteqaammimi, 6. novembari 2013-imi ullulernerqartumi immikkoortut eqqumaffigisassat nutarterpai.
2. 2013-imiilli aniatitanut killissarititanut tunngatillugu nunani tamalaani suleriaatsit ineriartornerat tunngavigalugu naliliineq, sionratigut naliliinerit inassuteqaatillu allanngortinnissaannut tunngavissiivoq.
3. Sumiiffimmi pinngortitami ilisimasanik nutaanik, aatsitassarsiornermi avatangiisinut sunniutissanik nutaamik naliliinissamut tunngavigineqartariaqartunik takkuttoqarsimanersaq naliliiffigineqarpoq.
4. ASN-imut 2014-imi nutartikkamut naleqqiullugu pissutsini nutaanik naliliiffigineqartariaqartunik, imaluunniit nalileeqqinnissamut tunngavigineqartariaqartunik takkuttoqarsimanersaq misissuiffigineqarpoq.

1) pillugu. DCE/GN-ip tusarniaanermi akissuteqaataani, 6. novembari 2013-imi ullulerneqartumi immikkoortunik eqqumaffigisassanik nutarterineq.

DCE/GN-ip tusarniaanermi akissuteqaataa 2013-imeersoq sumiiffimmi saffiugassiassat flour-imik akullit pillugit immikkoortunik eqqumaffigisassanik, kiisalu Kalaallit Nunaanni sumiiffimmi saviminissanik suliaqartoqassappat tamatumunnga ASN-imik suliaqartoqartariaqarneranut inassuteqaammik imaqarpoq.

Saffiugassat flour-imik akullit

DCE/GN-ip tusarniaanermi akissuteqaataa sumiiffimmi saffiugassanik flour-imik akulinnik peqarneranut ilisimasassanik annertuunerusunik ujartuisoqarnissaanut inassuteqaammik imaqarpoq, tassungalu saviminissat aamma waste rock-it flour-imik aassinnaasumik akoqarnerinik, Killavaat Alannguani aatsitassarsiornissamut pilersaarutigineqartumut atatillugu aniatinneqartussanik GEUS-ip naliliinera ilanngunneqarnissaanut inassuteqaat ilaatinneqarpoq. DCE/GN allakkiamini, 3. novembari 2014-imi ullulerneqartumi GEUS-ip naliliinera tunngavigalugu naliliivoq, saviminissaq, Killavaat Alannguani piarneqartussat pilersaarutigineqartoq flour-imik imermik aatsinneqarsinnaasumik akoqanngitsoq. Tamanna ASN-imut nassuiaammi nutartikkami, 2014-imi decembarimeersumi ersersinneqarpoq. Taamatut naliliineq Ph.D-tut suliap (Borst 2016) inernerinit taperserneqarpoq, tassanilu inerniliissutigineqarpoq, saffiugassat Killavaat Alannguaniittut CaF₂-nik, imermik aatsinneqarsinnaanngitsunik akoqarnerusut. Taamaattumik DCE/GN naliliivoq, aatsitassarsiornierup kingunerisaanik flour-imik annertuumik avatangiisinut aniatitsinissaq ilimanaateqanngitsoq, taamaattumillu eqqumaffigisassatut immikkoortoq taanna pisariaaruttoq.

Saviminissat Kalaallit Nunaanni suliarineqartassappata ASN-iliornissaq

DCE/GN-imiit naliliissutaasoq suli tassaavoq, Kalaallit Nunaanni najukkani suliaqarnerit ima annertutigissasut, aatsitassaqaarnermut inatsit naapertorlugu ASN-iliortoqartariaqartassalluni. Tassalu suliassamut siunnersuut 2013-imeersoq najukkani suliaqarnissamut tunngasunik imaqanngimmat, aatsitassaqaarnermut inatsit malinniarlugu najukkami savimissanik suliaqarnissamut ASN immikkoortoq suliarineqassaaq akuerineqassallunilu.

2) pillugu. 2013-ip kingorna aniatitanut killissaritit pillugit nunani tamalaani suleriaatsit ineriartorneri, imaluunniit pissutsit allat siornatigut naliliinernut inassuteqaatinullu allannguinissamut tunngavissisariaqarnerisut naliliiffigineqarpoq.

2015-imi Kalaallit Nunaanni saffiugassanik piiaanissamut ASN-iliortarnermut malittarisassat iluarsaatat saqqummersinneqarput

(Aatsitassarsiornermi oqartussaasut 2015). Tanbreez-ip suliassaanut ASN pigineqartoq maleruagassat 2011-meersut tunngavigalugit suliaavoq (Aatsitassarsiornermi oqartussaasut 2011). Saqqummersoq nutaaq erngup pitsaassusissaannut tunngavissanik iluarsisanik imaqqarpoq, aammalu silaannaap pitsaassusissaannut tunngavissanik ilaneqarluni.

DCE/GN-imit inassutigineqarpoq, erngup silaannaallu pitsaassusissaannut tunngavissat iluarsisat §19/43-mut allakkiat suliarineqarnerinut atatillugu suliassanut akuersinissamut tunngavigineqassasut.

Ataatsimut isigalugu 2013-ip kingorna teknologiip pissarsiarineqarsinnaasup pitsaanerpaap ('Best Available Technology' (BAT)), avatangiisini suleriaatsip pitsaanerpaap ('Best Environmental Practice' (BEP)) aamma nakkutilliinermut teknologiip atorineqarsinnaasup pitsaanerpaap ('Best Practicable Control Technology' (BPT) ineriartorneri §19/43-mut allakkiat suliarineqarnerinut tunngavissat atorineqarnissaat qulakkeerneqartariaqqarpoq. Tassalu DCE/GN-imit inassutigineqarpoq, EU-mi allakkiami: *Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Management of Waste from Extractive Industries, (MWEI BREF, 2018)* ilaatigut malittarisassat malinneqassasut, naak tamanna avatangiisinut piumasaaqatinik, ASN-imut nalunaarusiami 2014-imeersumi allaaserineqartunit sukannererusunik nassataqarsinnaagaluartoq.

Matumani erngup pitsaassusiani akuutissanut pineqartunut piumasaaqatit salinertaqaangitsumik naammassineqarsinnaangitsut ilimagineqarpat, imermi errortuutikumi, imermi sulinermut atorineqartumi aammalu imermi imajaalluni piiarneqartumi aqerlumik immaqalu akuutissanik mingutsitsisunik allanik annikillisaaniarluni teknologiimik pissarsiarineqarsinnaasumik pitsaanerpaamik (BAT) atuisoqartariaqqarpoq. Taamatuttaaq ASN-ip suliarineqarnissaannut malittarisassani nutartikkani silaannaap pitsaassusissaannut tunngavissat, ilaatigut suliaqqarfimmiit avatangiisinut pujoralammik siaruarternissap annikillisinnissaannut qulakkeerissutaasussaapput.

Tamatuma saniatigut Tanbreez-ip ASN-imut nalunaarusiaanun atatillugu nunami kemiimut tunngasunik misissueqqissaarnernik misissuinernillu, ullumikkut ASN-imut atatillugu misissugassatut DCE/GN-imit inassutigineqartunit (DCE/GN 2018) ikinnerusunik ingerlatsisoqarpoq. DCE/GN-imit inassutigineqarpoq, §19/43-mut allakkiat suliarineqarnissaat sioqqullugu nunamit kemiimut tunngasunik misissugassanillu allanik misissueqqittoqarnissaa pisariaqartinneqarnerisooq naliliiffigineqassasoq.

3) pillugu. Sumiiffinni pinngortitami ilisimasanik nutaanik, aatsitassarsiornermi avatangiisinut sunniutissanik nutaanik naliliinissamut tunngavissiisunik takkuttoqarsimanersoq naliliiffigineqarpoq.

2017-imi nunarsuarmi kingornussassarititaq Kujataa Unesco-mit akuerineqarpoq (Unesco 2017). Sumiiffik sumiiffiup immikkoortuinut tallimanut agguagaavoq. Sumiiffimmi Kalaallit Nunaata kujatani nunat kulturimut pingaarutillit piujuartinneqarnissaat siunertaavoq. Tanbreez-ip suliaassaa sumiiffiup immikkoortuata 5-ip kitaani killeqarfiup avannaata tungaaniippoq. Unesco-p sumiiffimmik ilisarititsinerani erseqqissarneqarpoq, sumiiffiup tikiinneqarsinnaassusia aatsitassarsiornermit siunnersuutigineqartumit ulorianartorsiortinneqarsinnaasoq, kisiannili oqartussaasut killeqarfinnik illersuinissamut pisussaaffeqartut. DCE/GN-imit inassutigineqarpoq, killeqarfinnut sunniisinnaaneq isumannaallisaaffiginiarlugu §19/43, sinaakkusiussat atorineqassasut, aammalu sumiiffik 5 siunissaq qanittoq ungasissorlu eqqarsaatigalugit sapinngisamik annikinnerpaamut millineqassasoq. Tassunga ilaatigut aatsitassarsiorfiup ingerlanerata nalaani aammalu tamatumaa kingorna pujoralammik siaruartitsisinnaanerup sapinngisamik annikinnerpaanissaata, aammalu aatsitassarsiorfiup matuneqarneranut atatillugu umiarsualiviit aqquernillu pissusiinut utertinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa ilaatinneqarpoq.

Aajuna Unesco-p sumiiffimmik ilisarititsinerata oqaasertaa (<http://whc.unesco.org/en/list/1536>): *"The condition of the attributes is satisfactory, and while there are potential threats, these are adequately managed. The integrity of the property is considered vulnerable due to the range and scale of proposed mining, energy and infrastructure development projects in this area of southern Greenland. The commitments made by the State Party to establish legal protection for the buffer zones will assist in improving the integrity of the property."*

4) pillugu. ASN-imut akuerisamut tunngatillugu pissutsinik nutaanik naliliiffigineqartariaqartunik, imaluunniit nalileeqqinnissamut tunngavigineqartariaqartunik takkuttoqarsimanersoq misissuiffigineqarpoq.

DCE/GN ASN-imut akuerisamut naleqqiullugu pissutsinik nutaanik naliliiffigineqartariaqartunik, imaluunniit nalileeqqinnissamut tunngavigineqartariaqartunik takkuttoqarsimanersoq misissuivoq.

Tamatumunnga atatillugu DCE/GN eqqagassanik radiup qinngornerinik akulinnik aammalu nunamiit atortussanik radiup qinngornerinik akulinnik (NORM) isumannaatsumik suliaqarnissamut DCE/GN-imiit MR-imut inassuteqaatini tikkuagaqarniarpoq. Malittarisassani ilaatigut akuutissanik radiup qinngornerinik akulinnik silaannarmut immamilu avatangiisinut aniatitsinissamut, aammalu igitassatut katersukkanik, atortunik radiup qinngornerinik akulinnik matusinissamut, kiisalu siunissamut ungasissumut alapernaarsuinermi iliuusissat pineqarput. DCE-mit inassutigineqarpoq, malittarisassat taakku §19/43-p akuerineqarneranut atatillugu ilaatinneqassasut.

DCE/GN-ip 2019-imi igitassat radiup qinngornerinik akullit aamma nunamiit atortussat radiup qinngornerinik akullit (NORM) isumannaatsumik suliarineqarnissaannut inassuteqaatini missingiut siulleq MR-imut nassiuppaa. Malittarisassat Aatsitassanut Inatsimmi aalajangersakkanut aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorfinnik ingerlatsinissamut kiisalu suliffissuarnut uuliasortunut gassisiortunullu tapertaasussaapput. Malittarisassanut missingiut nunani tamalaani sulialinnit misissorneqareerput, aammalu DCE/GN-ip naatsorsuutigaa, MR-imut inassuteqaatit, tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarnissamut piareereersut qaammatip tulliuuttup iluani nassiussinnaassallugit.

Tamatuma saniatigut DCE/GN-imit umiarsuit angallannerinut maleruagassat sukannernerulersinneqarsimasut nutaat, ukiuni kingullerni atuutsinneqalersut (Ballast_Water_Convention, IMO 2020, PolarCode) tikkuuaaffiginiarpai. DCE/GN-imit inassutigineqarpoq, maleruagassat taakku §19/43-p akuersissutigineqarneranut atatillugu ilanngunneqassasut.

Piomasagaatit sukannernerulersinneqartut ilaatigut ukununnga tunngasuupput:

- IMO 2020 umiarsuit silaannarmut aniatitaannut piomasagaatinik sukannernerulersinneqartunik imaqarpoq. Umiarsuit ikummatissanik ikummarsaatikitsunik atuisussaapput imaluunniit pujoq salittartussaallugu (IMO 2020).
- IMO-mi Erngit Oqimaaluttat pillugit Isumaqatigiissut (Ballast Water Convention), immami tappiorannartunik tikiussisarnissamik siaruarterinissamillu pinngitsoortitsisussaq 2017-imi atuutilerpoq, aammalu 2020 aallarnerfigalugu Kalaallit Nunaanni inatsisinut ilanngunneqarluni.
- IMO-mi Polarcode-p atuutsinneqalerneratigut umiarsuarni ilusiliinermut isumannaallisaanermullu piomasagaatit sukannernerulersitat atuutsinneqalerput.

Innersuussutit:

Ballast_Water_Convention: [http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-\(BWM\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-(BWM).aspx)

Borst, A.M. 2016: Mineralogy and geochemistry of the tilkakortokites in the Ilímaussaq complex, South Greenland An investigation of magmatic and subsolidus processes and their a 2013 impact on eudialytehosted REE-Zr-Nb mineralization. Københavns Universitet. 249 pp.

DCE/GN 2018: Geochemical test work in Environmental Impact Assessments for mining projects in Greenland by DCE and GINR, 2018, Jens Søndergaard, Violeta Hansen, Lis Bach, Christian Juncker Jørgensen, Yu Jia, and Gert Asmund, NO 132, 2018.

MWEI BREF, 2018: Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Management of Waste from Extractive Industries, MWEI BREF, 2018. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/best-available-techniques-bat-reference-document-management-waste-extractive-industries>

IMO

2020: <http://www.imo.org/en/mediacentre/hottopics/pages/sulphur-2020.aspx>

PolarCode: <http://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/polar/Pages/default.aspx>

Aatsitassaqarnermut oqartussaasut 2011. BMP Guidelines – for preparing an Environmental Impact Assessment (EIA) Report for Mineral Exploitation in Greenland. Bureau of Minerals and Petroleum. 19pp.

Aatsitassaqarnermut oqartussaasut 2015. Kalaallit Nunaanni sakkussiassanik pīaanissamut ASN-imut (Avatangiisinut Sunniutissanik Naliliineq) nalunaarusiornermi malittarisassat. Aatsitassaqarnermut oqartussaasut.

Unesco 2017: Kujataa Greenland: Norse and Inuit Farming at the Edge of the Ice Cap (Denmark) No 1536. <http://whc.unesco.org/en/list/1536>